

General Paul Teodorescu

Felicia ȚUCĂ¹

Cornel ȚUCĂ²

CÂTEVA DEMERSURI ÎNTREPRINSE ÎN VEDEREA EVOCĂRII ÎN SEMN DE RECUNOȘTINȚĂ A PERSONALITĂȚII ȘI REALIZĂRILOR GENERALULUI-COLONEL (REZERVĂ) PAUL TEODORESCU

Generalul Paul Teodorescu, după cum avea să consemneze ulterior - 21 februarie 1961 - imediat după venirea în România a generalului Ion Antonescu la putere și-a: „dat demisia din armată, cunoscând ideile antidemocratice (el fiind legionar) și antisovietice” ale acestuia încă din perioada: „când făcusem serviciul cu el, ca subsecretar de stat la Ministerul Apărării Naționale, el fiind ministrul titular al acestui departament”.

Generalul Paul Teodorescu în ziua de 8 septembrie 1940: „a demisionat din cadrele active ale armatei, demisie primită prin Decretul nr. 3.186 din 19 septembrie 1940, trecându-se în cadrele ofițerilor de rezervă”³. Demisie despre care a consemnat ulterior că: „a fost aprobată de M[inisterul] Ap[ărării] Naționale prin [Decizia nr.] 47.722 din 19 septembrie 1940 și publicată în M[onitorul] Oficial nr. 220 din 21 septembrie 1940”⁴.

Drept urmare, Comisia de Pensii a Casei Generale de Pensii,

Secția a III-a, în ședința din 16 noiembrie 1940 a luat: „în examinare cererea⁵ d[omnu]lui g[ene]ral de divizie Paul Teodorescu de a fi înscris la pensie”. Comisia, în baza „Fișei de pensie” și a Certificatului de identitate”, ținând cont de prevederile decretelor-lege nr. 2.207/1937 și nr. 1.701/1940, a decis pensionarea generalului Paul Teodorescu: „cu începere de la 1 octombrie 1940” și a emis, în acest sens: „Decizia nr. 13.131 din 16 noiembrie 1940”⁶, pe care a transmis-o atât Administrației Financiare a Sectorului I București, cât și generalului Paul Teodorescu.

Precizăm că generalul Paul Teodorescu de la data emiterii acestei prime decizii de pensionare și până înainte cu câțiva ani de decesul său - 17 ianuarie 1981, la vârsta de 93 de ani - a trăit un „lung calvar” datorat unei continuă lupte atât cu autoritățile militare competente, cât și cu cele politice comuniste - instaurate la putere după 6 martie 1945 - fie în scopul stabilirii unui quantum corect al pensiei acordate, fie în cel al „repunerii” în dreptul plății acesteia (urmare a repetatelor decăderi din acest drept dispuse de regimul comunist)⁷.

În legătură cu locul decesului său, considerăm drept o datorie de onoare evidențierea faptului că generalul-colonel (rezervă) Paul Teodorescu s-a retras în ultimii ani din viață la Mănăstirea „Dintr-un Lemn” - din localitatea Frâncești, județul Vâlcea, situată la circa 16 km de Municipiul Râmnicu Vâlcea, acolo unde Sfânta Mănăstire l-a găzduit pentru ai veghea acești ultimi ani de viață ca o răsplată de sorginte Divină datorată celui care - cât a fost ministrul Aerului și Marinei - a fost cel ce a: „inițiat, coordonat și supravegheat lucrările revenirii Ei la viața monahală”.

De atunci, generalul se odihnește în mormântul situat lângă intrarea în Biserica veche din Lemn - de pe culmea dealului ce domină curtea Sfintei Mănăstiri. Un mormânt împodobit cu flori, întotdeauna proaspete, și străjuit de lumina candelii a cărei lumină pâlpâie nestinsă datorită îngrijirii și abnegației maicilor ce slujesc aici.

[Primul demers.]

Primul dintre demersurile identificate⁸ ca fiind întreprinse în vederea evocării „în semn de recunoștință” atât a personalității, cât și a realizărilor celui ce a fost generalul-colonel (rezervă) Paul Teodorescu a fost cel al colonelului (rezervă) Dumitru D. Stoiculescu care, în sensul celor specificate, s-a adresat direct ministrului Apărării Naționale, general Constantin Olteanu, printr-o scrisoare datată: „18 februarie 1981”⁹, înregistrată de Secretariatul ministerului la: „C[ereri] M[ilitari], Scrisori și Audiențe, sub nr.: M 9.935 din 25.02.1981”¹⁰.

Această scrisoare-cerere, dactilografată la mașina de scris, a fost întocmită de autor sub forma unui memoriu retrospectiv structurat în VI puncte [dar care, probabil dintr-o eroare de dactilografiere, în realitate conține șapte puncte; urmare a faptului că punctele II și III sunt numerotate repetat, iar punctul V a fost omis].

Fiecare dintre aceste puncte evidențiază unele dintre realizările elocvente - considerate ca atare de autor - din activitatea generalului Paul Teodorescu, în scopul explicării demersului întreprins.

În Punctul I al scrisorii, colonelul (rezervă) Dumitru Stoiculescu, pentru a-și justifica într-o anumită măsură acest demers, a ținut să precizeze:

„Sunt unul din vechii profesori ai Școlii Superioare de Război, astăzi Academiei Militare.

Am deținut acest post de onoare în toată decada 1936-1947, predând cursurile de:

- Divizie de Cavalerie;
- Divizie Blindată;
- Divizie de Infanterie (deci tactică generală) și
- Istoria Campaniilor.

Am contribuit la formarea a 10 promoții de ofițeri brevetati de stat major (aproximativ 650), care toți au făcut cu cinste Al 2-lea război mondial în funcția de stat-majoriști”.

Apoi, în Punctul al II-lea al scrisorii, colonelul Stoiculescu, precizează amănuntul potrivit căruia:

„Am fost ales pentru această distinsă funcțiune, încă de la gradul modest de căpitan, de comandantul de atunci al Școlii [Superioare de Război], colonelul și apoi generalul Paul Teodorescu și am lucrat sub comanda sa primii doi ani ai activității mele didactice la aceea instituție”.

După această ultimă evidențiere referitoare la persoana sa, colonelul Stoiculescu, evocă în semn de recunoștință, în continuarea Punctului al II-lea al scrisorii - ca de altfel și-n partea următoare - câteva dintre realizările de excepție ale generalului Paul Teodorescu.

„În acest interval de timp am asistat la reformele lui revoluționare, ca de exemplu:

- Aviația și Marina, au devenit secții aparte. Deci, în loc de o singură Școală Superioară de Război (cea terestră), datorită lui, au apărut trei.

- S-a creat o secție pentru medicii militari de comandament, destinați să fie șefii serviciilor sanitare de la marile unități.

- S-au dezvoltat în mod deosebit învățământul blindatelor și al aviației, aceasta ca rezultat al celor ce el văzuse ca atașat militar în Franța și mai ales a convorbirilor purtate la Paris cu colonelul (de atunci) De Gaulle¹¹, părintele viitoarelor divizii blindate.

- Dar am asistat, mai ales, la cea mai mare dintre reformele lui, clădirea actualului local al Academiei Militare fără niciun ban de la stat, deoarece, în urma crizei economice (1930-1933), ministerele nu puteau debursa¹² suma imensă de 450 milioane lei, necesari clădirii noului edificiu. Colonelul Paul Teodorescu a făcut miracolul de a realiza, pe vreme de criză stringentă, acest somptuos edificiu, fără a solicita fonduri, astfel:

- A obținut gratuit de la Regele Carol al II-lea terenul pe care e clădită Academia Militară și care fusese proprietatea Regelui Carol I.

- A vândut vechiul local din Bulevardul Bălcescu cu 200 milioane lei: iar, la terminarea actualului local, a oferit Ministerului Apărării suma de 2 milioane lei, care-i rămăsese necheltuită. Diferența până la 450 milioane lei a acoperit-o obținând de la armată mâna de lucru și de la ministere unele materiale (lemnul, de exemplu).

- A obținut demolarea tuturor clădirilor de la poalele Academiei, pentru a o lega cu artera Știrbei-Vodă, prin actualul Bulevard al Eroilor“.

În *Punctul al III-lea* al scrisorii [care în document, reamintim, este numerotat dintr-o probabilă eroare de dactilografiere ca fiind tot: *punctul al II-lea*], colonelul Dumitru Stoiculescu, evidențiază în continuare realizările generalului Paul Teodorescu.

„A clădit acest măreț edificiu al Academiei nu la întâmplare, ci după o idee originală și o concepție ambițioasă asupra rostului acestui local. El nu era destinat să fie un adăpost numai pentru Școala de Război propriu-zisă, ci *urma să constituie cetatea universitară a întregului învățământ militar superior*, în care avea să funcționeze simultan:

- Școala Superioară de Război propriu-zisă, din care să iasă absolvenții acestui Înalt for de cultură militară;

- *Cursul de stagii ai Marelui Stat Major*, din care absolvenții Școlii de Război ieșeau brevetați de Stat Major:

- *Cursul de generali*.

Ideea lui de bază era ca întregul nostru Comandament de uscat, de aer și naval (generali, amirali, stat-majoriști, intențenți, medici de mari unități etc.) să se formeze sub același acoperiș, ca să ia parte împreună la toate conferințele, cursurile și aplicațiile comune în scopul ca:

- pe de o parte, DOCTRINA de RĂZBOI, să se unifice la toate eșaloanele Armatei;

- pe de altă parte, ca viitori generali, stat-majoriști și șefi de servicii, să se cunoască de tineri, de pe băncile școlii am putea zice, «să crească» împreună, pentru

a putea conlucra cu atât mai eficient atât în timp de pace, cât și pe câmpurile de luptă.

Concepție înaltă, care nu s-a întâlnit la nicio altă Academie Militară din Europa.

În plus, a ținut să construiască această instituție, într-o zonă de rezonanță istorică și anume la doi pași de Dealul Spirii, unde cândva o mână de pompieri au înfruntat puterea turcească și chiar pe Dealul Tăcăliei (sic!), pe care, în alt moment istoric, au tăbărit pandurii lui Tudor și care, dominând Capitala țării, permite ca noul edificiu să fie ușor vizibil și să dea omului de pe stradă impresia reconfortantă că acolo se gândește, se lucrează și se veghează continuu la siguranța lui.

Când, în 1939, s-a inaugurat localul Academiei de azi, el a fost cel mai modern, cel mai eficient și cel mai confortabil local de Școală Superioară de Război din toată Europa.

El a fost realizat de arhitectul academician Duiliu Marcu și am asistat, de numeroase ori, la dialoguri în care marele arhitect își modela proiectele după viziunea și concepția nuanțată a colonelului, de atunci, Paul Teodorescu în care utilul se unea cu esteticul.

În Bucureștiul de acum 40 de ani, acest edificiu, a fost (și este și astăzi) un monument arhitectonic“.

În *Punctul al IV-lea* al scrisorii [numerotat, reamintim, în document din aceeași probabilă eroare de dactilografiere ca fiind: *Punctul al III-lea*], colonelul Stoiculescu, precizează ministrului Constantin Olteanu alte realizări semnificative ale generalului Paul Teodorescu din perioada în care acesta a îndeplinit funcția de ministru al Aerului și Marinei.

„În 1937, abia avansat general-maior¹³, Paul Teodorescu este numit ministru al Aerului și Marinei. Acum, când războiul se întrededa deslușit, se făcea apel din plin la spiritul său de organizare și de creație.

El a luat conducerea ministerului cu mână fermă și dezvoltând cu succes cele găsite de la înaintașii lui, în cei trei ani care au precedat războiul, el a forjat acea mică, dar puternică, marină și aviație care au făcut războiul nostru cu atâta cinste. El a obținut ca uzinele «I. A. R.» Brașov, care depindeau de el, să ajungă la producția de 500 avioane pe an, adică la stocul minim capabil să înlocuiască pierderile anuale de avioane pe front, deoarece în vreme de război nimeni nu ne mai vindea avioane.

Tot ca ministru, generalul Paul Teodorescu, a primit și sarcina de a crea silozuri pe țărmul Dunării pentru înzilizarea cerealelor noastre și de pe Bărăgan, realizând 76 silozuri, care funcționează și astăzi, sprijinind de 45 de ani economia națională.

Și tot acest creator neobosit, deși absorbit de sarcinile

lui de ministru al Aerului și Marinei în pragul războiului, a mai găsit timp și fonduri, ca să refacă din temelii lăcașul Mănăstirii «Dintr-u Lemn», ctitoria lui Matei Basarab care, aproape ruinată, urma să fie demolată”.

În *Punctul al V-lea* al scrisorii, [reamintim, în document numerotat din cauza sus semnalată ca fiind tot: *Punctul al III-lea*], colonelul Stoiculescu, evidențiază activitatea științifică a generalului Paul Teodorescu.

„A fost membru al Academiei Române și doctorand în istorie la Sorbona, iar prin subiectul tezei lui de doctorat a căutat să facă tot mai cunoscută țara peste hotare. Subiectul tezei lui a fost: «*Ecoul în presa și diplomația străină a Războiului nostru pentru neatârnamare*[1877/1878]».

Dirijat de somitățile Sorbonei, a întocmit teza sa, dar nu a putut-o susține, fiind rechemat în țară pentru a primi comanda Școlii Superioare de Război, apoi [ca] ministrul Aerului și Marinei, în fine din cauza războiului și a prăbușirii Franței în 1940.

Dar, pentru că el era omul care întotdeauna a terminat tot ce a început, a solicitat Sorbonei în 1977 (la 89 de ani) susținerea în public a tezei la o dată cât mai apropiată.

Demersul său a creat probleme pentru că situația lui era fără precedent în istoria Sorbonei și pentru că iluștrii istorici care-l îndrumaseră muriseră demult. Rezolvarea ei a cerut timp și, de aceea, când i s-a trimis invitația de a se prezenta la Paris, ca să-și susțină teza, era prea târziu. Numai avea de trăit decât două luni.

Teza lui s-a depus la Academia Română, căreia el i-a oferit gratuit și cele 3.067 fișe folosite la elaborarea tezei lui, fișe scoase pe cheltuiala proprie din arhivele din Viena, Berlin, Berna, Madrid, Roma și mai ales Paris, fișe care au o considerabilă valoare documentară”.

În *Punctul al VI-lea* al scrisorii, [reamintim, eronat numerotată în document ca fiind: *Punctul al IV-lea*], colonelul Dumitru Stoiculescu, precizează atitudinea apolitică a generalului Paul Teodorescu.

„În [ceea] ce privește atitudinea sa politică, amintesc faptul că în septembrie 1940 a demisionat din armată la vârsta de numai 51 de ani (cu 10 ani înainte de pensionare), sfârșimându-și deliberat strălucita lui carieră abia la gradul de general-locotenent¹⁴ și aceasta pentru a nu servii sub dictatura legionară”.

* * *

În *Punctul al VII-lea* și ultimul al scrisorii, [eronat numerotat în document, din semnalata probabilă eroare de dactilografiere, ca fiind: *Punctul al VI-lea*; *Punctul al V-lea* fiind lipsă în scrisoare], Colonelul

Stoiculescu acuză pentru început lipsa de la ceremonia înhumării generalului Paul Teodorescu a unor reprezentanți de frunte ai instituțiilor militare reprezentative pe care acesta le-a slujit în viață, precum și a celor ai Academiei Române și Ministerului agriculturii.

După care, în continuarea scrisorii, el „sugerează” ministrului general Constantin Olteanu un set de măsuri menite a asigura «în semn de recunoștință» evocarea atât a personalității, cât și a realizărilor generalului-colonel Paul Teodorescu.

[A. În legătură cu lipsa de la ceremonia înhumării generalului Paul Teodorescu a unor reprezentanți de frunte ai instituțiilor militare, colonelul Dumitru Stoiculescu a precizat]:

„Generalul de corp de armată¹⁵ Paul Teodorescu s-a stins din viață la 17.I.1981 la Mănăstirea «Dintr-un Lemn» (Jud. Vâlcea), unde se va odihni pe veci.

Episcopia, recunoscătoare, i-a aprobat în mod excepțional să fie înhumat într-un locaș bisericesc.

Cât privește Ministerul Apărării Naționale, noi, subalternii acestui mare ostaș și neobosit creator, am fost mișcați de participarea la înhumarea lui a unei unități militare cu muzică și drapel, precum și a unei delegații de 4 ofițeri din aviația civilă reprezentând M. A. N.¹⁶, care i-au dat ultimul salut din partea armatei.

Dar, dacă acest semn de pioasă prețuire era satisfăcător pentru un general de factură obișnuită, el reprezintă prea puțin pentru dimensiunea personalității generalului Paul Teodorescu și pentru mărețele înfăptuiri ce lasă după el.

Într-adevăr:

a) Din cele trei discursuri oficiale care s-au ținut de OFICIALITĂȚI, două au fost rostite de fețe bisericești reprezentând Patriarhia și Episcopia și unul singur de un reprezentant al Aviației Civile.

Să fi făcut generalului Paul Teodorescu mai mult pentru biserică, decât pentru armată!?

b) În presă, singura mențiune despre moartea lui a fost un modest anunț la rubrica «Decese», trimis de foștii lui subalterni.

Nu a apărut nici măcar un anunț mortuar (ca să nu vorbesc de necrolog) din partea M. A. N. și mai ales a Academiei Militare.

c) În ceea ce privește Academia Militară, nu a trimis la înmormântare niciun reprezentant, nicio coroană de flori, nu a făcut să se țină nicio cuvântare, și nu a arborat steagul de doliu, cum procedase acum vreo 15 ani (pe câte știu) la moartea colonelului Panaitescu din cadrele Academiei Militare.

Și totuși, ilustrul defunct e ctitorul localului în care ea funcționează de aproximativ 30 de ani în condiții optime.

Aceeași absență completă și din partea Academiei Române, al cărui membru a fost, precum și a Ministerului Agriculturii (!?), care continuă să folosească din plin silozurile construite de el.

d) Mănăstirea «Dintr-un Lemn», cu aprobarea Patriarhiei, a organizat o cameră memorială, dotată cu obiecte, cărți, fotografii ce au aparținut ilustrului defunct și care țin trează memoria lui, acolo.

Foștii lui subalterni, care-i supraviețuiesc, au hotărât, că atât cât vor trăi, să-l comemoreze anual la mormântul lui de la Mănăstirea «Dintr-un Lemn» de ziua nașterii și numelui său (28 iunie¹⁷). Omagiu pe care nu l-au adus nici unuia din șefii pe care i-au avut.

Atât de adânc s-a grevat, în spiritul tuturor, amintirea puternicii lui personalități de șef și de creator.

Dar, în [ceea] ce privește M. A. N. și Academia Militară, care-i datoresc mai mult decât Patriarhia, nu au făcut încă nimic pentru memoria lui.

[B. Colonelul Dumitru Stoiculescu, în finalul ultimii părți a scrisorii sale, s-a adresat ministrului Constantin Olteanu cu rugămintea]:

„Respectos, vă sugerez următoarele:

1) Să i se toarne un bust de bronz, cum de bronz a fost și caracterul lui, și să fie pus în vederea tuturor, fie în fața Academiei Militare, fie în amfiteatru cel mare (de pe catedra căruia el a ținut atâtea prelegeri luminoase), fie pe una din sălile spațioase ale localului, pentru ca imaginea lui stimulatorie să se afle mereu printre promoțiile de viitori stat-majoriști, ce se perindă an după an în spațiile edificiului realizat de el.

I se cuvine acest semn de recunoștință, în primul rând, din partea Academiei Militare de astăzi, care beneficiază din plin de avantajele acestei construcții, ideale pentru o bună funcționare.

Într-adevăr, din 87 promoții, care au frecventat această instituție de la fondarea ei, 42 promoții (deci cam jumătate), în care intră toate promoțiile actualei Academii Militare, au beneficiat de condiții de studiu și de cazare incomparabile cu cele oferite nouă de vechiul local neîncăpător și neigienic unde a funcționat anterior Școala Superioară de Război.

În privința «bronzului», ridicat generalului Paul Teodorescu, omagiul acesta nu e fără precedent.

Vă reamintesc că la câteva sute de metri în spațiile Academiei Militare, în curtea fostului Regiment 9 Roșiori, se află bustul sergentului Donici, doctor în drept la Paris, veteran din războiul de la 1877, căzut la 68 de ani în 1916 ca voluntar în șarja de la Robănești. Prin acest bust, bătrânul cărturar, trăiește și după moartea lui în mijlocul tinerilor ostași de astăzi, așa cum a trăit în mijlocul celor din 1916, servind de

exemplu și îndemn și acestora, așa cum le-a servit și celorlalți.

Bustul generalului Paul Teodorescu ar îndeplini același rol pe sălile Academiei Militare, oferind, generațiilor de ostași cărturari de astăzi, pildă permanentă de efortul creator neobosit depus neabătut în folosul Oștirii și al Neamului nostru.

Cât privește Ministerul Apărării Naționale, prin acest bust de bronz, și-ar manifesta o pioasă prețuire a realizărilor ministrului Aerului și Marinei din pragul războiului (1937-1939) ale cărui sarcini le dețineți astăzi D[umnea]voastră, tovarășe ministru.

2) Să apară în presa noastră (și nu numai în cea militară) o prezentare a generalului Paul Teodorescu în toată lumina lui, mai înainte de a fi fost făcută de străinătate.

Căci, generalul Paul Teodorescu, este deținător a trei clase ale Ordinului «Legiunea de Onoare», creat de Napoleon acum 176 de ani. Francezii (pe câte știu), comemorează după un ritual special, pe fiecare dintre membrii acestui glorios «Ordin», atunci când ei își dau obștescul sfârșit. Și, ar fi dureros ca străinii să cinstească valorile românești, înainte de a o face noi înșine.

3) În viziunea lui creatoare, generalul [Paul Teodorescu] a dorit ca pe acoperișul edificiului¹⁸ să fie puși doi Pegași (cai înaripați), simboluri ale aspirației spiritului omenesc către înălțimi, pentru a îndulci oarecum liniile prea sobre, aproape severe, ale stilului arhitectonic al construcției sale. Fondurile au fost vărsate la minister încă din 1939, dar lucrarea nu s-a mai realizat, deși el a cerut-o din nou acum vreo 8-10 ani și generalului Tutoveanu¹⁹. [...].

* * *

„TOVARĂȘE MINISTRU,

Sunteți un general tânăr, cu o funcție de o excepțională importanță.

Și D[umnea]voastră ați urmat cursurile Academiei Militare, și D[umnea]voastră v-ați desăvârșit pregătirea superioară în amfiteatrele spațioase ale acestui local fastuos, clădit tocmai pe ideea de a face ca asimilarea cunoștințelor înalte ce se predau acolo să se obțină cu maximum de eficiență.

Prin aceasta și D[umnea]voastră aveți de onorat o poliță de pioasă recunoștință față de memoria ilustrului D[umnea]voastră predecesor.

[...].

Pe această linie, vă revine, tovarășe ministru, printre alte multe și grele sarcini ce le aveți și pe aceea de a face ca armata întragă și țara întregă să se cinstească pe ele înșine, în cinstirea marilor personalități pe care le-au produs și printre care una, de excepțională valoare,

este generalul Paul Teodorescu”.

Colonelul (rezervă) Dumitru D. Stoiculescu, la demersul său înaintat ministrului Apărării Naționale, a primit răspuns din partea Consiliului Politic Superior al Armatei care, prin Adresa nr. „PP 13.822 din 24.04.1981”²⁰, i-a făcut cunoscut că:

„Scrisoarea dumneavoastră referitoare la activitatea generalului colonel (r[ezervă]) Paul Teodorescu a fost studiată cu toată atenția la Consiliul Politic Superior al Armatei și la Academia militară.

În legătură cu propunerile pe care le faceți, vă comunicăm următoarele:

- realizarea unui bust al gl.-col. (r.²¹) Paul Teodorescu, va fi avută în vedere în perspectiva amenajării unui muzeu al Academiei militare;

- despre activitatea gl.-col. (r.) Paul Teodorescu, se va scrie în unele materiale evocatoare de presă, ce vor fi publicate cu prilejul unor aniversări;

- având în vedere că la ora actuală spațiul din fața Academiei militare a fost amenajat și decorat cu unul dintre cele mai mari complexe monumentale din Capitală, nu este posibil să se revină la proiectul inițial al clădirii și să se pună pe acoperiș doi Pegași.

D[in] O[r]din:

Șeful Secției Secretariat,

Colonel

Mihai GEORGESCU”.

În urma cercetării documentare efectuate, în afară de realizarea unor materiale evocatoare, nu am identificat alte informații referitoare la transpunerea în viață a celorlalte două angajamente comunicate de Consiliul Politic Superior al Armatei autorului demersului în cauză.

Această constatarea ne-a fost confirmată întru totul de conținutul următoarelor demersuri identificate în cercetarea noastră documentară și ale căror solicitări au rămas în linii generale aceleași cu cele formulate inițial de colonelul Stoiculescu. Din această cauză, am optat pentru redarea în continuare și a acestor ultime două demersuri care, în linii generale, au drept obiectiv aceleași solicitări cu cele din primul demers: concretizarea evocării în semn de recunoștință a personalității și realizărilor generalului-colonel (rezervă) Paul Teodorescu.

[Al doilea demers.]

Al doilea demers identificat a fost cel întreprins de generalul-maior (rezervă) Ion T. Ionescu și locotenentul-colonel (rezervă) Grigore Mastacan care, prin

scrisoarea întocmită la data de „12.IX.1990”²², s-au adresat ministrului Apărării Naționale, general-colonel Victor Atanasie Stănculescu²³, căruia i-au solicitat²⁴, în „calitate de prim executor testamentar al regretatului general-colonel Paul Teodorescu, ctitorul mărețului local al Academiei Militare [...], reșezarea carelor alegorice pe extremitățile fațadei acestui frumos local, așa cum au fost la inaugurarea cursurilor, când s-au împlinit 50 de ani de la existența Școlii Sup[erioare] de Război - azi Academia Militară.

Cum în anul 1989 s-au împlinit 100 de ani de la înființarea acestei instituții și în baza misiunii date de ilustrul decedat, am socotit necesar să pun în evidență necesitatea de a reda aspectul conceput de marele arhitect academician Duiliu²⁵ Marcu, care a ținut să creeze un imobil măreț potrivit rolului pe care îl are de a adăpostii o instituție care are o misiune așa de importantă în viața Statului nostru.

Machetele acestor grupe statuare au fost apreciate și de renumitul sculptor Mestrovici (iugoslav), ca făcând un subiect indicat pentru o instituție militară. Imaginea clădirii la inaugurarea din 1939, are o expresie înălțătoare, dinamică, plină de avânt și înflăcărare triumfală.

Doborârea acestor grupe statuare, de pe monumentala clădire, s-a făcut, la finalul anului 1940, la cererea Misiunii [Militare] Germane [în România], care-și instalase birourile în această clădire. Justificare: aceste grupe statuare ar fi prea vizibile pentru aviația inamică.

După încheierea Armistițiului din 1945, comandantul Academiei, din aceea vreme, ar fi trebuit să solicite forurilor superioare reșezarea la locul lor a acestor care alegorice.

Dacă s-ar fi procedat normal, nu s-ar fi creat acest negativism de azi, care nu a putut fi înfrânt nici de marele ctitor Paul Teodorescu, care atâta vreme a justificat foarte logic și frumos necesitatea ca aceste care să fie așezate pe platformele pregătite de ilustrul arhitect Duiliu Marcu, care să dea un aspect urbanistic deosebit și în ambianță plăcută cu Monumentul Eroilor.

Așa cum se prezintă azi, are un aspect static, fără elan, creând în jur o ambianță deprimantă.

Cu un an înainte de deces, veneratul g[ene]ral-col[onel] Paul Teodorescu, mi-a spus: «ca să stărui mult pentru așezarea carelor alegorice la locul lor, poate intervenția ta va avea succes»”.

Generalul-maior (rezervă) Ion T. Ionescu, în continuarea scrisorii, a precizat ministrului următoarele:

„Am vârsta de 93 de ani și 10 luni și aș dori să trăiesc cel puțin să văd Armata alături de Școală și Biserică,

completând cei trei factori educativi ai Neamului românesc”.

După care, revine la subiectul primului aspect al demersului în cauză.

„Academia Militară, este clădită înainte de anul 1940 și face cinste marelui Român Paul Teodorescu și care, pe întinsul Țării, a dat la iveală multe clădiri și diferite opere folositoare Țării și generațiilor viitoare; deci, este o datorie patriotică, de a reface aspectul acestei clădiri, prin reșezarea acestor care alegorice pe locurile lor inițiale.

Ar fi un frumos aspect la împlinirea a 100 ani a acestei instituții atât de importantă. [...].

Noi, care am stat în apropierea acestui MARE ROMÂN: g[enera]lul-col[one] Paul Teodorescu, plin de calitate, ne socotim norocoși că l-am cunoscut și apreciat cum se cuvine pe acest desăvârșit OM, în adevăratul sens al cuvântului.

Pentru portretizarea lui, mi-am luat permisiunea de a vă înainta alăturat cuvântarea mea din 20.I.1981 la înmormântarea g[enera]lului [Paul Teodorescu] lângă biserica veche a Mănăstirii «Dintr-un Lemn» (ctitorie a lui Matei Basarab). Cuvântarea mi-a fost cerută de 70 de persoane, inclusiv decedatul Patriarh Moisescu”.

Precizăm: respectiva cuvântare o vom reda ca ANEXĂ la finalul prezentului articol.

De asemenea, ministrului Victor Stănculescu, în continuarea acestei scrisorii, i s-a solicitat să fie de acord cu aprobarea realizării unui bust destinat evocării figuri generalului Paul Teodorescu.

„... noi, care facem parte din grupul executanților testamentari ai marelui Român, generalul Paul Teodorescu, Propunem să i se facă un bust după fotografia pe care am depus-o la 24 iunie 1989 la Academia Militară²⁶. Bustul să fie așezat în holul cel mare, la intrarea de la parter.

Cred că acest fapt nu ar supăra pe nimeni, deoarece ar fi o modestă recompensă pentru o măreață realizare a g[ene]ralului-colonel Paul Teodorescu creată înainte de anul 1940”.

În finalul acestui demers, sunt trecute în revistă câteva precizări referitoare la evidențierea legăturii dintre autorii scrisori și generalul Paul Teodorescu.

„Subsemnatul [generalul-maior (rezervă) Ion T. Ionescu], în toată cariera mea, am avut nenumărate ocazii de a activa sub ordinele și în apropierea generalului, inclusiv în anii de detenție politică; iar [oco]t[enentul]-colonel Mastacan Grigore, este unul din cei mai apropiați și apreciați ofițeri ai Generalului, care a conlucrat cu dânsul din primele zile când a ieșit sublocotenent în R[e]g[imen]tul de Gardă «Mihai Viteazul», apoi în Franța și Belgia, când acesta era în stagiul în Armata franceză și belgiană - 1933-1935, apoi în țară

până când generalul a demisionat din Armată; și, în fine, i-a fost unul dintre cei mai apropiați până la sfârșitul vieții sale.

Rămânem devotați cu convingerea că această minunată clădire își va căpăta aspectul pe care l-a avut în 1939, la inaugurarea Academiei Militare²⁷, prin reșezarea carelor alegorice pe locurile fixate inițial de către academicianul arhitect Duiliu Marcu; iar Personalitatea și străduința depusă de marele ctitor, g[ene]ralul Paul Teodorescu, să fie materializată printr-un Bust așezat în holul principal al Acedemiei”.

După primirea și analiza conținutului scrisorii, ministrul Apărării Naționale, general de armată Victor Atanasie Stănculescu, a scris:

[Rezoluție]:

„Dl. gl. Cioflină²⁸

- Să folosim aceste materiale în revistele noastre militare.

- Să vedem cum ne putem marca recunoștința față de semnatari.

- Cu D[epartamentul] Înv[ățăământ] Ști[i]n[ță] și Cdt AM²⁹ ce s-ar putea face?

Însă, înainte de a fi redactat și expediat autorilor acestui al doilea demers un răspuns din partea ministrului Apărării Naționale, instituția a primit, după numai câteva luni, un nou demers identic ca obiectiv.

[Al treilea demers.]

Al treilea demers identificat a fost cel întreprins de Paul Teodorescu, nepotul generalului-colonel (rezervă) Paul Teodorescu, care s-a adresat aceluiași ministru, general de armată Victor Stănculescu, printr-o scrisoare datată: „28.03.1991” și înregistrată de Direcția Secretariat, Oficiul scrisori și audiențe a ministerului sub „nr. M 5.392 din 26 apr[ilie] 1991”³⁰.

Nepotul generalului Paul Teodorescu, prin această scrisoare, a comunicat ministrului faptul că obiectivele înscrise în primul demers asemănător - reamintim, cel trimis ministrului Apărării Naționale de colonelul (rezervă) Dumitru D. Stoiculescu, datat „18 februarie 1981” - nu au fost realizate; specificând în acest sens faptul că: „Memoria unchiului meu este strâns legată de clădirea și menirea actualei Academii Militare, fosta Școală Superioară de Război, construită după planurile arhitectului Duiliu Marcu și inaugurată în anul 1939.

De altfel, dintre multele realizări înfăptuite, unchiul meu s-a simțit foarte atașat de mărețul edificiu al actualei Academii Militare.

V-aș ruga, domnule ministru, ca pentru memoria unui mare patriot și brav ostaș, cum s-a dovedit a fi de-a

lungul vieții sale gen[eralul] Paul Teodorescu, să dispuneți, în măsura posibilului, readucerea figurii luminoase a celui dispărut în memoria actualei generații, ofițeri ai Armatei române, care se formează pe băncile Academiei Militare.

Pentru edificare, vă trimit [...] memoriul înaintat de dl. col. (r.) D[umi]tru Stoiculescu, fost profesor la Școala Superioară de Război, conducerii M[inisterului] Ap[ărării] N[ă]ționale din anul 1981³¹, imediat după dispariția gen[eralului] Paul Teodorescu.

Datele conținute în memoriul respectiv întregesc figura gen[eralului] Paul Teodorescu, eforturile făcute pentru construirea actualei Academii Militare, ca și intențiile novatoare care au stat la baza desfășurării învățământului militar în concepția întemeietorului Școlii Superioare de Război, devenită Academia Militară.

De asemenea, în scrisoarea sa, nepotul generalului Paul Teodorescu, specifică ministrului Victor Stănculescu faptul că răspunsul primit de colonelul Stoiculescu la memoriul său a rămas până la acea dată: „pur formal”.

Apoi, în finalul scrisorii, acesta își exprimă:

„Credința că măcar unele dintre dorințele foștilor camarazi, exprimate prin memoriul d-lui col. (r.) Stoiculescu D[umi]tru, vor găsi audiența meritată la actuala conducere a M. Ap. N., în condițiile în care, după Revoluția din dec[embrie] 1989, marii fii ai neamului sunt redați istoriei adevărate a Românie”.

* * *

[Răspunsurile conducerii Ministerului Apărării Naționale transmise autorilor ultimelor două demersuri]

Ministrul Apărării Naționale, după primirea ultimelor două scrisori demersuri - sus citate - le-a retrimis spre soluționare Departamentului pentru Învățământ, Știință și Cultură.

Acesta, ulterior, la rândul lui, a întocmit un Raport, semnat de locțiitorul șefului Departamentului, general-maior Ion Safta³², pe care l-a înaintat sub „nr. Ip. C.³³ 2.035 din 17.05.1991”³⁴, prin intermediul Statului Major General, spre aprobare ministrului Apărării Naționale. Raport în care s-a consemnat următoarele:

„În urma analizei propunerilor cuprinse în scrisorile adresate ministrului Apărării Naționale de gl. mr. (r.) Ionescu T. Ion și de către dl. Paul Teodorescu cu nr. M. 5.395/26.04.1991, referitoare la viața și activitatea generalului-colonel Paul Teodorescu, fost comandant al Școlii Superioare de Război și apoi ministru al Aerului și Marinei, vă rog să fiți de acord cu următoarele:

1. Având în vedere contribuția adusă de fostul general-colonel Paul Teodorescu la construirea localului actualei Academii Militare și meritele sale în

dezvoltarea învățământului militar, Studioul de Arte Plastice al Armatei, să realizeze până la finele semestrului I al anului 1992, din fondurile alocate, un bust al acestuia din ghips patinat, care să fie amplasat în holul Academiei Militare”.

[Precizăm: șeful Statului Major General a scris în rezoluție pe respectivul Raport, în dreapta oglinzii textului acestui punct (**1.**), înainte de aprobarea (22 iunie 1991) Raportului de ministrul Nicolae Spiroiu³⁵:

„06.06.[19]91

De acord.

Rog a hotărî.

Gl. mr. D. Cioflină”³⁶].

„2. În Revista de Istorie Militară și în alte publicații militare, să fie popularizată activitatea generalului Paul Teodorescu, contribuția sa la dezvoltarea teoriei și doctrinei militare”.

[Precizăm: locțiitorul șefului Departamentului pentru Învățământ, Știință și Cultură, a scris în rezoluție pe respectivul Raport, în dreapta oglinzii textului acestui punct (**2.**), după aprobarea Raportului de ministrul Nicolae Spiroiu:

„24.06.[19]91

Dl. col. Mateescu³⁷,

Acț[iune] și măsuri.

Gl. mr. I. Safta”].

„3. În [ceea] ce privește cele două grupuri statuare, reprezentând care alegorice cu câte patru cai, care au fost amplasate pe clădirea Acaemiei Militare și care, după demolarea lor în anul 1940, s-au pierdut, ar fi nevoie ca lucrarea să se reia de la început, ceea ce presupune proiecte, modelaj la scara 1/1, transpunere în material definitiv (metal) și montare pe poziție.

Toate acestea s-ar realiza în circa 4-5 ani și ar avea costuri deosebit de ridicate, de ordinul a 100 milioane lei și ar depinde și de posibilitatea angajării unor artiști capabili să facă față complexității lucrării (tema cailor fiind printre cele mai pretențioase).

Având în vedere dificultățile și costurile mari pe care le implică o asemenea lucrare, propun ca abordarea temei să rămână în studiu și urmează a fi atacată într-o etapă viitoare.

Condiții favorabile se vor ivi odată cu înființarea Secției de microproducție de arte plastice a armatei, problemă aflată în stadiu avansat de realizare, fapt care ar diminua considerabil cheltuielile necesare pentru transpunerea lucrării în material definitiv (metal).

„4. Dacă sunteți de acord cu aceste propuneri, Inspectoratul General pentru Cultură, va întreprinde măsurile ce se impun și va răspunde celor doi petiționari”.

Raportul Departamentului pentru Învățământ,

Știință și Cultură a fost primit de Cabinetul ministrului și înregistrat sub „nr. M 2.945 din 29.05.1991”, fiind ulterior supus deciziei acestuia.

Conținutul *Raportului* a fost supus hotărârii ministrului Apărării Naționale sub denumirea de „Notă-Raport”, pe care acesta a decis în ziua de 22 iunie 1991 în rezoluție:

„Aprob

De popularizat cele conținute în doc[umente].

Gl. Spiroiu”.

Drept urmare a aprobării în rezoluție a ministrului Nicolae Spiroiu, precum și a celor două rezoluții din dreptul punctelor 1. și 2. și a conținutului punctului 4. din respectiva *Notă-Raport*, inspectorul general al Inspectoratului General pentru Cultură în Armată, colonelul Nicolae Mateescu, a dat curs măsurilor ordonate, întocmind și expediind - sub „nr. Ip. C. 2.035 din 15.07.[19]91” - următoarele adrese de răspuns:

a. A comunicat nepotului generalului-colonel Paul Teodorescu“ că:

„În urma analizei propunerilor cuprinse în scrisoarea dumneavoastră adresată ministrului Apărării Naționale s-au luat următoarele măsuri:

- Realizarea până la finele semestrului I al anului 1992 a unui bust ce va fi expus în holul Academiei de Înalte Studii Militare.

- S-a comunicat Academiei Române rugămintea Ministerului Apărării Naționale privind popularizarea activității unchiului dumneavoastră. [...].

- Având în vedere dificultățile și costurile mari pe care le implică realizarea celor 2 grupuri statuare, această temă urmează a fi abordată într-o etapă viitoare”³⁸.

b. A comunicat colonelului

(rezervă) Grigore Mastacan, cu „rugămintea ca „rezultatul demersurilor” să fie comunicat și „domnului general-maior Ionescu T. Ion”, luarea măsurilor consemnate în adresa de la subpunctul „a.”³⁹.

c. A transmis directorului Revistei de istorie militară, căpitan rangul 2 Manole Ilie, o copie a *Notei-Raport nr. 2.945 din 29.05.1991*, cu mențiunea: „apro-pată de domnul ministru” și comunicarea deciziei de a asigura: „popularizarea activității fostului general-colonel Paul Teodorescu, care în perioada interbelică a deținut funcțiile de comandant al Școlii Superioare de Război și ministru al Aerului și Marinei”⁴⁰.

d. A transmis comandantului Academiei de Înalte Studii Militare, general-maior Mircea Agapie, aceeași copie a *Notei-Raport* în cauză, comunicându-i decizia realizării: „unui bust al fostului general-colonel Paul Teodorescu, [...]”⁴¹.

e. A transmis redactorului șef al Ziarului „Armata României”, colonel Constantin Văduva, copia ace-luiași document, comunicându-i decizia ca: „în ziarul dumneavoastră și în suplimentul „Orizonturi ostășești”, în măsura spațiului tipografic disponibil”, să prezinte: „aspecte din viața și activitatea celui ce a fost general-colonel Paul Teodorescu”⁴².

f. A transmis directorului Studioului de Arte Plastice al Armatei, colonel Gheorghe Ioniță, copia ace-luiași document, comunicându-i decizia referitoare la: „realizarea unui bust al fostului general-colonel Paul Teodorescu, [...]”⁴³.

g. A transmis președintelui Academiei Române, domnul Mihai Drăgănescu, următoarea comunicare:

„În scrisoarea adresată ministrului Apărării Naționale de domnul

Paul Teodorescu, nepotul fostului general-colonel Paul Teodorescu (ministru al Aerului și Marinei în perioada 1937-1940), [acesta] prezintă unele propuneri pentru cistirea memoriei unchiului său, printre care se numără și activitatea ca fost membru al Academiei Române și doctorand în istorie la Sorbona.

Vă adresez rugămintea, ca în măsura posibilităților dumneavoastră, să faceți cunoscută activitatea celui ce a fost Paul Teodorescu”⁴⁴.

* * *

În baza documentelor identificate, fără a exclude posibilitatea existenței și a altor surse informaționale, acestea au fost rezultatele concrete ale demersurilor întreprinse de autorii sus nominalizați în scopul evocării în semn de recunoștință a personalității și realizărilor generalului-colonel (rezervă) Paul Teodorescu.

ANEXĂ

„*Cuvântarea ținută de generalul-maior (r[ezervă]) Ion T. Ionescu* în ziua de 20 ianuarie 1981 la înhumarea generalului-colonel (r[ezervă])

Paul Teodorescu, care a avut loc în Cimitirul M[ănăstirii «Dintr-un Lemn»”.

În cuvântarea ținută, generalul-maior (rezervă) Ion T. Ionescu, a urmărit evidențierea în fața întristatei asistențe atât a principalelor calități personale, cât și a unora dintre realizările de excepție din întreaga carieră a celui ce a fost generalul-colonel (rezervă) Paul Teodorescu.

Cităm, în continuarea prezentului articol, pasajele elocvente din *Cuvântarea generalului-maior (r.) Ion T. Ionescu*⁴⁵.

Generalul Ionescu și-a început cuvântarea prin a ilustra faptul că

generalul Paul Teodorescu a fost:

„[...] cel neîntrecut în marile realizări, în folosul țării și al instituției Armată, pe care le-a iubit deopotrivă cu pasiune și le-a servit cu devotament, pentru a le ridica prestigiul și a fi la înălțimea cerințelor moderne, din vremea cât a fost în cadrele active ale armatei.

Nici un general, din vechiul *Anuar al armatei*, nu l-a egalat în realizări pe ilustrul nostru decedat, care a servit în chip deosebit instituția noastră armată, cât și pentru ridicarea prestigiului țării noastre atât în interior, cât și peste hotare.

Personalitatea iubitului nostru decedat a strălucit prin: inteligență, caracter, înțelepciune, muncă armonios organizată, capacitate economică, vederi democratice, valoare morală, cu prestigiu deosebit și aptitudini de adevărat șef. A muncit stăruitor cu modestie și a fost adversar al reclamei efemere.

Ca fruntaș al promoției și-a menținut acest apanaj și, încă de la gradul de sublocotenent, s-a ilustrat prin calități ieșite din comun, cu inovații și realizări, care au sporit tot mai mult cu cât a urcat pe scara ierarhică militară, fără să fie depășit de vre-un alt contemporan al său. La toate gradele și în funcțiile pe care le-a îndeplinit s-a gândit să creeze tot mereu ceva nou pentru folosul armatei și al neamului românesc.

A fost omul care a strălucit prin opere de pionierat, la care alți semeni nu se gândise, astfel:

Ca fruntaș absolut al Școlii Sup[erioare] de Război din Paris, a scos în 1923 prima lucrare de tactică generală, după care s-a instruit toată ierarhia comandanților de mari unități, după Primul război mondial.

În luna august 1921, pe când se găsea ca stagiar în Statul major al Corpului 14 Armată francez din Lyon, cu învoirea generalului comandant, a plecat cu 3 ofițeri francezi să urce pe Vârful Mont Blanc la 4.807 m. altitudine, cel mai înalt munte din Europa. Din cauza dificultăților acestei ascensiuni, cei trei ofițeri francezi au abandonat acțiunea și a rămas numai maiorul Paul Teodorescu cu ghidul care, prin mersul pe ghețari și depășirea crăpăturilor de gheață, a ajuns pe vârful cel mai înalt al Europei.

Despre această acțiune temerară se vorbește în *Cartea de Aur* a Clubului Alpin «Claude Maillard». Iar comandantul Corpului 14 Armată, g[ene]ralul Margoulet, a scris în *Memoriul personal*: «*Maiorul Paul Teodorescu a reușit ascensiunea pe Mont Blanc, singurul din cei trei ofițeri francezi, care l-au însoțit parțial, dovădind, prin această performanță, rezistența românească*».

Începând din 1923, când avea gradul de l[oco] t[enent]-colonel, și era șeful de stat major al Inspectoratului Aviației, a fost primul profesor la Școala Sup[erioară] de Război de tactică aviației, adaptată la

mijloacele de aviație de atunci. Tot în calitate de șef de stat major, a inițiat și a înfruntat multe greutăți, până a reușit să realizeze fabrica de avioane Brașov și cartierul muncitoresc al acestei fabrici. Eram printre primele țări din Europa care aveam fabrică de avioane.

Tot ca șef de stat major al acestei arme noi, a stăruit și a înființat toate școlile de aeronautică pentru: ofițeri, subofițeri și mecanici, precum și trimiterea de tineri ingineri în Franța, pentru specializare în construcții de avioane.

La gradul de colonel, a comandat Reg[imen]tul de Gardă «Mihai Viteazul», care a fost o unitate model, nu numai ca instrucție, cât și ca educație, făcând din ostași cetățeni valoroși ai țării și niciun analfabet nu s-a eliberat fără un certificat de știitor de carte.

Iluștrii vizitatori ai acestui regiment, ca: g[ene]ralul Mac Arthur⁴⁶, șeful de stat major al Armatei Americane [S. U. A.] și g[ene]ralul francez Gouraud⁴⁷, Guvernatorul Parisului, au scris în *Cartea de Aur* a regimentului că: «Reg[imen]tul de Gardă „Mihai Viteazul”, este unul din regimentele cele mai frumoase din Europa».

În anii 1932-1936, a fost atașat militar la Paris, Bruxelles și Madrid, cu sediul la Paris, unde a desfășurat o activitate prodigioasă, sporind legăturile de amiciție și a reprezentat cu cinste țara.

După sugestia marelui nostru istoric, N[icolae], Iorga, a întocmit o lucrare de doctorat în istorie, cu subiectul: «*Opinia publică europeană asupra Războiului de Independență al României, din anii 1877-1878*». Lucrarea a fost depusă la Sorbona în luna febr[uarie] 1936. Pentru această lucrare s-a servit de 3.067 fișe, care azi sunt depuse la Biblioteca Academiei Române. Aceste fișe sunt produsul cercetărilor făcute în bibliotecile și arhivele din cele 15 țări ale Europei. Este cea mai veridică lucrare despre acest război.

La gradul de colonel, ca director al Școlii Sup[erioare] de Război, a inițiat și realizat frumosul local al Academiei Militare, cu cele 3 blocuri, pe 10.000 m.p. construcții, situat pe Dealul Pandurilor unde, în 1821, a poposit Tudor Vladimirescu cu pandurii lui.

Prin ingeniozitate financiară și metode ieșite din comun, această măreață clădire, a fost realizată, prin regie proprie, numai cu 162 milioane, în loc de 450-500 milioane lei, cât cereau antreprenori civili. Localul a fost inaugurat în decembrie 1939. În calitate de comandant al acestei instituții, a dat o nouă concepție, pentru o mai bună pregătire a ofițerilor de stat major.

Când, în toamna anului 1936, a fost avansat general[-maior], a fost numit ca ministru adjunct al Ministerului Apărării Naționale, unde a intensificat dotarea armatei cu armament și echipament, dând

atenție sporirii aviației și carelor de luptă.

Din toamna anului 1937 și până la 6 sept[embrie] 1940, a fost ministrul Aerului și Marinei, unde a pus accentul pe crearea de noi unități corespunzătoare progresului și pe lansarea fabricației de avioane de serie.

A dotat marina cu noi și moderne vase pentru apărarea coastelor.

A sporit numărul de muncitori, la Fabrica de avioane din Brașov, de la 2.000 la 4.000 oameni.

Cu grija de totdeauna de a nu împovăra bugetul ministerului, a redus prețul la unele contracte încheiate de miniștrii predecesori ai lui și a realizat o economie în favoarea ministerului de peste 380 milioane lei.

A sporit «Timbrul Aviației» la 1.800.000.000 lei.

A achiziționat terenuri de aterizare pentru avioane, fără plată.

Pentru valoroasa contribuție adusă în sporirea și întărirea relațiilor cu Franța, această țară l-a recompensat [...], acordându-i Ordinul «Legiunea de Onoare», în gradele de: «Ofițer» «Comandor» și «Mare Ofițer» cu placă.

Fiindcă [...] avea renumele de bun organizator, a fost delegat de Consiliul de Coroană, din acea vreme, să construiască 76 silozuri, pentru îmbunătățirea calității cerealelor pentru export. Lucrarea a fost executată la termen, datorită măsurilor organizatorice luate [...] și cu prețuri mult reduse față de alte proiecte.

Printr-o reorganizare financiară, el a creat un fond de aproape 5 miliarde lei, pe care l-a folosit integral pentru aviație, marină și artilerie antiaeriană.

Tot în calitate de ministru al Aerului și Marinei și prin impulsul ancestral și credința strămoșească, s-a gândit, încă din anul 1938, să se

facă reparații capitale ale acestui Sfânt locaș [Mănăstirea «Dintr-un Lemn»], ctitorie a lui Matei Basarab. După cuvenitele formalități oficiale de acum 42 de ani, s-a reușit a da aspectul de azi al acestei Mănăstirii, dedicând acest Sfânt locaș ca M[ănăști]rea Aviatorilor și Marinarilor, conform deciziei de atunci dată de veneratul d[omn] n prof[esor] universitar pensionar Cons[tantin] Tomescu care, în anii 1938-1939, era ministrul Cultelor.

Încă de la gradul de colonel, pe baza activității intelectuale și ca autor de lucrări de mare valoare pentru Armată, renumitul savant prof[esor] Emil Racoviță, ca academician, l-a propus și a fost ales membru corespondent al Academiei Române, unde a ținut mai multe comunicări valoroase. În această calitate, a propus o nouă organizare a Academiei, adică dintr-o instituție teoretică să devină o instituție practică. Propunerea a fost aprobată de plenul Academiei și în această formă, ea funcționează și azi.

Pe baza aceluiași considerente ale activității de ordin intelectual, [...] a fost ales și membru activ al Academiei de Științe din România, unde a funcționat până la începerea războiului din 1941.

La 6 sept[embrie] 1940, [...] a demisionat din Armată, pentru că nu a voit să conlucreze cu regimul Antonescu, care se apropiase de ideile legionare, infiltrate de hitlerism. A solicitat generalilor Sănătescu și Rădescu, ca după 23 august 1944, să i se acorde comanda unei mari unități pe front contra hitlerismului, însă a cules numai promisiuni, fără a i se da comanda solicitată. În situația lui de pensionar, mulți dintre cei apropiați lui se întrebau ce va face el acum, știindu-l ca un deosebit om de acțiune, rămas fără ocupație la 52 ani.

După o temeinică chibzuință și pregătire intelectuală, în iarna 1940-1941, s-a hotărât să creze o orezărie în com[una] Joița, jud[etul] Ilfov, pe malul drept al Dâmboviței. Dintr-o mocirlă care producea decât țânțari, broaște și malarie, a reușit ca în primul an să recolteze 7.000 kg orez la hectar. A lucrat la această orezărie, cot la cot cu sătenii angajați și care, timp de 8 ani, a dat recolte record, ne mai întâlnite în România, motiv pentru care a fost ales președintele onorific al Sindicatului cultivatorilor de orez pe întrega țară.

Pe lângă preocupările orezării și din veniturile recoltelor, a donat comunei Joița 3 milioane lei, cu care s-a adus lumină electrică în sat. Tot din banii lui, a reparat școala, biserica și cimitirul din sat. A întreținut în spitale sătenii bolnavi din comună. A distribuit gratuit medicamente la populația satului.

Împreună cu alți proprietari din comună, a întreținut o cantină pentru copiii săraci din comună în anii 1941-1945. A introdus cultura de orez în comună, dând gratuit sămânță și răsaduri sătenilor.

Și multe alte binefaceri, fără să aștepte vre-o compensație de la săteni. Pentru tot ajutorul dezinteresat dat sătenilor, neprimind absolut nimic din partea lor, a fost răsplătit cu denumirea ce i s-a dat de: «*Tăticul nostru*».

În treimea ultimă a vieții, [...], a îndurat multe suferințe⁴⁸, însă nu și-a pierdut speranța că binele va fi biruitor și a păstrat totdeauna în suflet încrederea și mulțumirea sufletească că și-a făcut pe deplin datoria față de Țară, cu instituțiile ei, precum și de semenii lui.

A fost un mare iubitor al omului în adevăratul sens al cuvântului. [...]"

ASPECTS REGARDING SOME DEMARCHES TAKEN IN ORDER TO EVOKE AS A SIGN OF GRATITUDE THE PERSONALITY AND ACHIEVEMENTS OF COLONEL-GENERAL (R) PAUL TEODORESCU

Abstract: In the article, we present the demarches made by Colonel (r) Dumitru D. Stoiculescu (February 18, 1981), Major-General (r) Ion T. Ionescu and Lieutenant-Colonel (r) Grigore Mastacan (September 12, 1990), as well as that of Paul Teodorescu, the grandson of General Paul

Teodorescu (March 28, 1991) to the leadership of the National Defense Ministry, in order to evoke as a sign of gratitude the personality and achievements of Colonel-General (r) Paul Teodorescu. Also, after the presentation of the three demarches, at the end of the article, we reproduce in the Annex: „The speech given by Major-General (r) Ion T. Ionescu on January 20, 1981 at the burial of Colonel-General (r) Paul Teodorescu.

Keywords: Colonel-General Paul Teodorescu, Ministry of National Defense, Ministry of Air and Navy, Military Academy, Colonel Dumitru D. Stoiculescu, Major-General Ion T. Ionescu, Lieutenant-Colonel Grigore Mastacan.

NOTE

[1] Pensionară.

[2] Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala Județeană Argeș.

[3] Depozitul Central de Arhivă „General Grigore Constandache” [în continuare abreviat: Dp. C. A.] Pitești al Ministerului Apărării Naționale, fond Direcția Financiară, Secția Pensii, inventar nr.15.000, litera „T”, dosar nr. 3.074, f. 2-4.

[4] *Ibidem*, f. 101.

[5] Trimisă de Ministerul Apărării Naționale cu Adresa nr. 57.055/1940 și înregistrată la nr. 50.644/1940.

[6] Decizie în care specifică că la aceea dată generalul: „nu ocupă nicio funcție la stat, județ sau comună”.

[7] O prezentare a acestui „lung calvar”, poate fi regăsită în studiul: Felicia Țucă, dr. Cornel Țucă, *Generalul Paul Teodorescu și calvarul decăderii din dreptul la pensie*, în revista „Misiunea”, anul VI, nr. 1 (6), 2019, p. 62–79.

[8] **Precizăm:** în prezentul articol ne-am axat pe evidențierea conținutului a trei asemenea demersuri identificate în urma cercetării documentare efectuate. Însă, nu exclude posibilitatea existenței în decursul timpului și a altor asemenea demersuri.

[9] **Evidențiem,** după numai o lună și o zi de la data decesului generalului Paul Teodorescu.

[10] Loc. cit., fond Direcția pentru Cultură în Armată, dosar nr. 18/1991, f. 19-114.

[11] Charles de Gaulle, viitorul președinte al Franței.

[12] **Plătii.**

[13] General de brigadă.

[14] General de divizie.

[15] General-colonel.

[16] Ministerul Apărării Naționale, abreviat: „M. A. N.”.

[17] Ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

[18] Academiei Militare.

[19] General de armată Ion P. Tutoveanu, șef al Marelui Stat Major și comandant al Academiei Militare.

[20] Loc. cit., fond Direcția pentru Cultură în Armată, dosar nr. 18/1991, f. 115.

[21] Generalului-colonel (rezervă).

[22] După circa 10 ani de la demersul colonelului Dumitru Stoiculescu.

[23] Ministru al Apărării Naționale în perioada 16 februarie 1990-29 aprilie 1991.

[24] Loc. cit., fond Direcția pentru Cultură în Armată, dosar nr. 18/1991, f. 116-118.

[25] În document din eroare scris: Duiuliu.

[26] **Reamintim:** o solicitare identică făcuse și colonelul (rezervă) Dumitru D. Stoiculescu prin scrisoarea din 18 februarie 1981 trimisă ministrului Constantin Olteanu.

[27] La ceea dată: Școala Superioară de Război.

[28] General-maior Dumitru Cioflină, la aceea dată „secretar de stat și șef al Departamentului pentru învățământ, știință și cultură.

[29] Comandantul Academiei Militare

[30] Loc. cit., fond Direcția pentru Cultură în Armată, dosar nr. 18/1991, f. 108.

[31] **Vezi Primul demers.**

[32] **Precizăm:** generalul Dumitru Cioflină, șeful Departamentului, fusese numit între timp șeful Statului Major General.

[33] Inspectoratului pentru Cultură.

[34] Loc. cit., fond Direcția pentru Cultură în Armată, dosar nr. 18/1991, f. 106.

[35] General-locotenent Nicolae Spiroiu, ministru al Apărării Naționale în perioada 30 aprilie 1991-6 martie 1994.

[36] General-maior Dumitru Cioflină, șeful Statului Major General în perioada 3 mai 1991-22 ianuarie 1997.

[37] Colonel Nicolae Mateescu, inspectorul general al Inspectoratului General pentru Cultură în Armată.

[38] Loc. cit., fond Direcția pentru Cultură în Armată, dosar nr. 18/1991, f. 119.

[39] *Ibidem*, f. 120.

[40] *Ibidem*, f. 121.

[41] *Ibidem*, f. 122.

[42] *Ibidem*, f. 123.

[43] *Ibidem*, f. 124.

[44] *Ibidem*, f. 125.

[45] *Ibidem*, f. 138-142.

[46] Generalul Douglas MacArthur.

[47] Generalul Henri Joseph Eugène Gouraud.

[48] **Pe larg,** vezi lucrările: prof. univ. dr. Valentin Giorbea, *General-adjutant Paul Teodorescu (1888-1981). Dimensiunile creativității*, Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2023.